

ČITAT. številke. Vaša nar. splošnega je list Vaš. imeti naroči. no, pogledajte na za dan, ko V teh časih, potrebuje. Skušajte imeti naroči. vnapij plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 15. — Štev. 15.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 22, 1943. — PETEK, 22. JANUARJA, 1943

NA NEKAJ VEČ KOT na dan dobivate ... 'GLAS NARODA' PO POŠTI NARAVNOST NA DOM (izveniš sobot, nedelj in praznikov) ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

VOLUME LI. — LETNIK LI.

NEMŠKE PRIPRAVE NA BALKANU

TUJI VOJAŠKI OPAZOVALCI V ISTANBULU NAZNANJAJO, DA SO BALKANSKE ŽELEZNICE IN CESTE NABASANE Z VOJAŠTVOM, KI SE POMIKA PROTI JUGU Z OKLOPNIM MATERJALOM, MUNICIJO IN DRUGIMI VOJAŠKIMI POTREBŠČINAMI

To se že dogaja nad dva tedna in Nemci naglo pošiljajo garnizije v utrjene postojanke ob jadranski, sredozemski in egejski obali, kakor tudi na Dodekaneških otokih in na Kreti.

Vojaški strokovnjaki pa so menja, da so vse te priprave bolj namenjene odbiti kak zavestniški napad, kot pa za napad na Turčijo ali Sirijo.

Ze od Novega leta je vstopljen ves promet po železnicah v Jugoslaviji, na Grškem in na Rumunskem. Balkanske železnice, katere guerilci neprestano razdirajo, prevažajo dan za dnem vojaštvo na Grško, v bolgarsko Tracijo, v Solun in Jugoslavijo ter zlasti na Hrvaško in v Dalmacijo.

Osiška armada na Balkanu je bila pomnožena na 28 divizij, ne vstevši bolgarsko armado. V Jugoslavijo so prišle nove nemške in madžarske čete, da zadušijo guerilce na Hrvaškem in v Bosni in da strazišjo strateške železniške proge.

Nemški vojniki prihajajo na

Letalska nezgoda

Washington, 21. jan. — Ena največjih letalskih nesreč odkar je Amerika v vojni, se je pripetila 15. januarja, ko se je pokvarilo veliko transportno letalo, v katerem se je vozilo 26 potnikov, civilnih in vojaških, ter 9 moč posadke. Vsi so bili ubiti.

Nesreča se je dogodila blizu obrežja Dutch Guiana, toda vest ni bila takoj objavljena, ker so hoteli najprej dognati, če je ostal kdo živ.

Letalo so vozili civilni piloti neke družbe, katere ime ni objavljeno, a je pa bilo povedano, da ta družba redno vzdržuje zračno transportacijo za Zračno transportno poveljstvo.

Gen. major Harold L. George, ki je obelodanil poročilo o nesreči, je dejal, da so bili vsi potniki na letalu namenjeni na točko preko morja in nekateri so bili na potu v Severno Afriko.

Med ponesrečenimi je bilo več vojaških častnikov in podčastnikov. Ubit je bil med drugim tudi znani časnikarski

poročevalec Basil D. (Red) Gallagher, ki je bil priznan, kot eden najboljših newyorških reporterjev. On je poročal o znamenem Hauptmannovem procesu in o več drugih kriminalnih obravnavah tekom zadnjega desetletja.

William Hodson, ki je bil leta 1934 imenovan za reliefnega komisarja v mestu New Yorku, je bil na potu, da organizira v Severni Afriki reliefno delo — tudi on je našel smrt v letalu. Dalje je bil ubit Percy E. Foxworth, ki je dolgo služboval pri FBI in pomagal spraviti za omrežje mnogega zloglasnega raketirja in gangsterja. Med ponesrečenimi je bil tudi major Eric Knight in še druge važne osebnosti.

Lep dobiček tobačne firme

Winston aSlem, N. C. — Reynolds Tobacco Co. je podala ta dni svoj letni proračun oziroma pregled svojega poslovanja tekom prošlega leta. Izkazuje več kot 19 in pol milijona dolarjev čistega dobička in to potem, ko je bil odštet dohodninski davek. V letu 1941 je družba napravila sicer nekaj milijonov več profita, toda delničarji so tudi letos zadovoljni.

Pogreb rojaka Brkljačič-a

Pogreb pokojnega rojaka Fr. Brkljačič-a se vrši v soboto ob 1:30 popoldne iz pogrebnega zavoda George C. Apostle, Inc. 455 West 43rd Str., New York City, na Calvary pokopališče v Sunnyside, Long Island, N. Y. Pogrebne obrede bo opravil v kapelici pri pogrebniku naš slovenski župnik Rev. Pius J. Petric, in sicer ob 1:30 popoldne.

help me win

My Victory

Na tisoče otrok zbolijo vsako leto za otroško paralizo. — Prispevajte v sklad za pobijanje te strašne bolezni!

Rusi so vdarili proti zapadu

Reka armada, ki je vdarila naravnost proti zapadu in južno od Voroneža, je dospela do kraja, ki je od Kursa oddaljen samo 85 milj in je vsled tega v nevarnosti vsa nacijska črta od osrednje Rusije do Azovskega morja.

Proti Harkovu, južno od Kursa prodirata že dva oddelka rdeče armade, druge armade pa ogrožajo Vorosilovgrad in razne kraje na Kavkazu, zlasti Rostov.

Zadnje poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja padec Golofijevke ob Elec-Kupijansk železnici, 85 milj od Kursa.

Včeraj je že bilo naznanjeno, da so Rusi zavzeli Vorosilovsk na Kavkazu (Vorosilovsk na Kavkazu se ne sme zamenjati z Vorosilovgradom v Ukrajini.)

Druge sovjetske čete, ki prodirajo proti Armaviru na Kavkazu, se nahajajo 35 milj od Vorosilovska.

Moskovski radio naznanja, da je bilo, odkar so Rusi prišli 19. novembra svojo veliko zimsko ofenzivo, ubitih 500.000 Nemcev, 200.000 pa jih je bilo vjetih. Nemci so poleg tega izgubili nad 6000 tankov, 12.000 topov in 3500 aeroplanov.

Do Vorosilovgrada, ki je veliko industrijsko mesto v Donecem bazenu, imajo Rusi še 20 milj in kadar ga bodo zavzeli, se bodo najbrže obrnili na jug proti Azovskemu morju v bližini Taganroga, zapadno od Rostova, proti kateremu že prodirajo tri armade. Na severu so Rusi od Rostova oddaljeni 75 milj, na vzhodu 60 milj, na jugu pa 100 milj.

Izpod šolskih razvalin v Londonu izkopujejo otroke

London, 21. janu. — Pod razvalinami šolskega poslopja "na hribčku", katerega so naložili bombardirali nacijski letalci, še vedno leže polomljena trupelca uencev in uencev, ki jih je zalotila smrt iz zraka. Moški, ženske in vojniki iščejo po razvalinah in ljudje stoji okrog čakajoč, da prinese iz razvalin še kako truplo ali morda celo še kakega živega otroka.

Eno deklico so našli živo 24 ur po bombardiranju. Poleg nje sta ležali dve mrtvi trupelci; ona je imela ranjeno roko, toda je vseeno takoj stekla k svoji materi, ki je bila med gledalci.

Ameriški vojniki hodijo gledati porušeno šolo in reševalno delo, ter se zražajo nad hladno beštijalnostjo nacijskih letalcev, ki so si naložili izbrati šolo za tarčo, ker so vedeli, da so ob tem času bili otroci v šoli.

Otroci so bili deloma maščevani, kajti niso se vrnili v Nemčijo vsi napadalci, ki so metali bombe na šolo in na druga poslopja.

Italijani mobilizirajo delovni silo

Madrid. — Vest iz Rima se glasi, da je bil izdan dekret, po katerem bodo v Italiji mobilizirane za delo vse ženske od 14 do 60 leta, moški pa od 14 do 70 leta.

TRIPOLIS MORE VSAK ČAS PASTI

Angleško uradno poročilo pravi, da je padec Tripolisa, glavnega mesta italijanske Libije, samo vprašanje časa, kajti Angleži so že razbili zadnje utrjene postojanke pri Homsu in Tarhuni in prodirajo dalje proti osiški močni postojanki.

Ameriški bombniki so tudi bombardirali tripoliško pristanišče in v Gabesu. Malo nižje proti jugozapadu, pri Pont du Fahs pa so Nemci zopet nekoliko potisnili nazaj Francoze. Na jugu pa se je francoska armada pri Djanetu združila z angleško armado ter se vsled tega Nemci in Italijani med Tripoliso in Bizerto nahajajo v tesnem obroču.

Največ prostovoljcev je dala država Texas

Washington. — Država Texas je proporcno na prvem mestu v pogledu prostovoljcev, ki so se prijavili za vojaško službo od napada na Pearl Harbor.

Texas šteje, kakor ikazujejo številke ljudskega štetja iz leta 1940, 6.414.824 prebivalcev in od teh se jih je prostovoljno prijavilo za vojaško službo 53.015.

Seznam v kongresnem rekord kaže, da se je prijavilo iz vseh 48 držav 691.724 prostovoljcev.

Država Vermont je na drugem mestu za Texas. Od 359.231 prebivalcev, se je prostovoljno vpisalo v vojaško službo 2336 prostovoljcev. Rhode Island je na tretjem mestu.

Država New York je dala 67.050 prostovoljcev, toda ta država ima tudi veliko število prebivalstva.

V jetnišnici morajo hitreje delati

Harriburg. — Tukašnja državna kaznilnica je dobila toliko naročil za nogavice in spodnje perilo, da so morali nvesti dvojni delavniki: dočim so prej kaznišnici delali vsi istočasno, se zdaj izmenjujejo, da je tako omogočena višja produkcija. Kaznišnica delavska uprava je dovolila uvedbo naknadnega delovnika. Tisoč dvesto jetnikov je zaposlenih pri izdelovanju moških nogavic in spodnjega perila.

POMANJKANJE ŽIVIL OGROŽA DELO 40 TISOČ DELAVCEV V NEW YORKU

New York. — Na tisoče malih trgovin in prodajaln bo moralo zapreti vrata zaradi pomanjkanja živilskih zalog in pri tem bo izgubilo delo 40 tisoč delavcev in delavk, ki so zaposleni v trgovinah in živilski industriji sploh.

Čezdalje širje odmerjanje živil bo najbolj prizadelo male trgovce, posebno ako se obisti ne bodo zavzele, da se živila za odmerjanje pravilno razdelijo med trgovce. Mali trgovci pravijo, da administrator za živila, Wickard, ignorira vprašanje zaslužka delavcev pri svoji vzpostavitvi racioniziranja.

The Provision Salesmen and Distributors unija napoveduje, da bo moralo zapreti vrata polovico malih trgovin in mesnic. Morris Horn, upravitelj unije, je dejal, da bo izgubilo delo 15 tisoč mesarjev, dalje bodo o-

nišče in v Gabesu. Malo nižje proti jugozapadu, pri Pont du Fahs pa so Nemci zopet nekoliko potisnili nazaj Francoze. Na jugu pa se je francoska armada pri Djanetu združila z angleško armado ter se vsled tega Nemci in Italijani med Tripoliso in Bizerto nahajajo v tesnem obroču.

Dve verižni grocerijski družbi obtoženi kršenja proti trustnega zakona

Washington. — Justični departament je naznanil, da sta obtoženi kršenja protitrustnega zakona dve veliki verižni grocerijski družbi in sicer Safeway Store Co. in Kroger Grocery in Baking Co. Poleg teh dveh družb je bilo obtoženih enakih kršitev še nadaljnjih 11 podružnic in 18 posameznikov. Obtožbe so bile vložene v Kansas City potem, ko se je podvzelo široko preiskovanje živilske industrije. Kot posledica teh preiskav je bila obtožena kršitev tudi velika Atlantic & Pacific Tea Co. in sicer v Dallasu, Tex.

Safeway družba ima 2700 trgovin in Kroger družba pa tri tisoč.

Mesto v mestu

New York. — Izračunali so, da pride v znani Rockefeller Center ali Radio City v New Yorku vsaki dan okrog 151 tisoč ljudi, kar je več, kakor znaša število prebivalstva večine ameriških mest. Le 51 ameriških mest ima več kot 151 tisoč prebivalcev.

V Radio City je zaposlenih veliko število delavcev in službenec ter profesionalcev, itd., poleg tega pa dnevno prihajajo ljudje iz vseh krajev Amerike in sveta na obisk v New York in vsak obiskovalec si gre ogledati to mesto v mestu.

stali na cesti vozniki, klerki in prodajalski delavci in delavke, ki so sedaj zaposleni v 6 tisoč unijskih trgovinah in prodajalnah.

Horn je rekel, da prodajo člani njegove unije v New Yorku tedensko za 25 milijonov dolarjev mesa in drugih živil. V newyorški okolici se pripelje več kot 531 tisoč vovkov živil na leto v normalnih časih, sedaj pa primanjkuje tudi vovkov, ker je transportacija potrebna za prevažanje vojnega materijala.

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za šest let \$15.00. — Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inosestrstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot., nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Telephone: CHelsea 3-1242

VSE SE OBRAČA PROTI HITLERJU

Iz dežel osrednje Evrope prihajajo — seveda po ovinkih in tajnih potih — poročila, ki sicer niso vedno zanesljiva in si pogosto med seboj tudi nasprotujejo, pa vendar je iz njih mogoče posneti, da vlada veliko nezadovoljstvo, ki se meji na odkrito vstajo, na Bolgarskem, Rumunskem in v Madžarski. — Gnerilska vojna pa je zelo razširjena po Jugoslaviji in Grčiji.

Posebno so razburjeni Madžari, ker njihovi vojski zmrzujejo in padajo po ruskih poljanah. Po Budimpešti prirejajo demonstracije za mir, obenem pa pomenijo tudi protest proti nemški zahtevi, da pošlje Madžarska še več vojaštva na rusko fronto.

Tudi Rumunci se upirajo pošiljati še več vojakov proti Rusom. Tudi po rumunskih mestih so na dnevnem redu velike demonstracije.

"Zavezništvo" Nemčije, oziroma osiščja, ne marajo več pošiljati svojih vojakov v rusko klavnico, kajti preveč jih je že bilo pobitih.

In ti "zavezništvo" se tresejo pri misli, da bo Nemčija poražena in prišli bodo Rusi kot zmagovalci v deželo. Proti Rusom se njihove armade ne bodo mogle boriti. Za nje pomenijo ruske zmage samo strah in grozo.

Rade bi se rešile zveze z osiščem, pa se ne morejo. In osiške narode navdaja strah pred povračilom in maščevanjem, ki so ga zagrozili zavezništvo vsem onim, ki so v tej vojni zagrešili zločine in grozovitosti nad nedolžnim prebivalstvom.

OSVOBODITEV LENINGRADA

Nemci so prišli oblegati Leningrad 21. avgusta, 1941 in ko so v oktobru zavzeli trdnjavo Schlössenburg, 25 milj proti vzhodu, tedaj je bila Leningradu odrezana železniška zveza z ostalo Rusijo.

Ob koncu oktobra je stala nemška armada tako blizu Stalingrada, da je poveljnik feldmaršal Ritter von Leeb stal na Dunderhog griču in je z daljnogledom mogel videti zvonič katedrale sv. Izaka. Nemški filmski fotografi so prišli tako blizu mesta, da so napravili slike, ki so kazale, kako so se izstrelki razletavali nad mestom in so jih kazali v Berlinu.

V mestu samem pa so meščani vojakom pomagali hiše preminjati v trdnjave; po ulicah so postavili barikade, po trgih so odmevali koraki vezbojčih se delavcev.

Vojski v prvi bojni vrsti so se vozili s poulično železnico na svoje postojanke in z njih.

Tovarniški delavci so se borili v strelskih jarkih, kadar niso v tovarni delali orožje.

Leningrad je štel tri milijone prebivalcev. Nekateri so bili izseljeni iz mesta skupno s stroji; na katerih so delali. Oni, ki so ostali, se dobivali živež iz dveh virov: iz vojnih vrtoč v mestu in v okolici; kolikor zemlje Nemci še niso zasedli; po drugi poti pa čez Ladogsko jezero — poleti s čolni, pozimi pa po ledu.

Ker so v prvi vrsti dobivali živež vojski in tovarniški delavci, ga civilno prebivalstvo ni imelo dovolj. Lanskoro zimo je vsak civilist dobival na dan polkruha kos črnega kruha.

Ko so potekali meseci, je bilo vedno manj ust, ki jih je bilo treba polniti, kajti več stotisoč — nekateri govorijo celo o enem milijonu — ljudi je umrlo. Romili so za lakoto in za raznimi boleznimi, proti katerim zaradi nezadostne hrane niso imeli dovolj odpora.

Teden za tednom, mesec za mesecem so Nemci poročali, da je Leningradska garnizija skušala izpasti iz mesta. Ruski ofenzivni duh ni nikdar omejeval. V marcu lanskega leta se jim je že skoro posrečilo prebiti nacistični smrti objem. Celo poročeno je bilo, da je bilo mesto osvobojeno, pa ni bilo. Krvavi boji so se nadaljevali.

V septembru, ko so Nemci uspešno prodirali na jugu, se je na severu pripravljalo, kar se je zgodilo v pondeljek. Od vzhoda je prihajala močna osvobodilna armada, ki je slednjič z naskokom zavzela Schlössenburg in s tem osvobodila Leningrad.

Cesta v Takvin in Vologod je odprta, železniška proga v Murmanski v Moskvo je odprta.

Leningrad je osvobojen, četudi je že takoj ob pričetku obleganja berlinski radio naznanil, da je "uničenje Leningrada na dlani."

Moskva, Leningrad, Stalingrad! Ta tri mesta je Hitler svojim generalom zapovedal zavzeti. Nobenega teh mest Nemci niso zavzeli. Zaradi tega je Hitler odstavil svoje generale, pa vse ni nič pomagalo.

"Ne podamo se!" je bilo geslo branilcev Leningrada, Moskve in Stalingrada. In ostali so zvesti svojem geslu. Ob vseh teh treh mestih so si Nemci razbili glavo.

ALI VESTE?

Vi lahko začnete kupovati Vojne Hranilne Bonde s tem, da kupujete znamke za le 10 centov.

Skrivnostno pismo

KI GA JE SPREJEL MR. IVAN BUKOVINSKI
IZ JUŽNE AMERIKE.

Nadaljevanje.

Nimam časa ni prostora baviti se s posamezniki, ki sem jih poznala. Ne smem pa prezreti vrlega Slovana in sijajnega častnika majorja (poznaje je bil povišan v podpolkovnika) Andrejke, in njegove luč beznive soproge Julke. To so bili krasni ljudje, pravi ovet slovenskega naroda. Andrejka je bil intelektualno prvi velikan, da malo takih. Da ni bil Slovan, česar priznati se ni nikdar sramoval, bi bil po svojih izrednih zmoglostih lahko prišel v službi na mnogo višje stališče in bi gotovo postal general, vojni minister ali kaj slibnega. Pa so ga zapostavljali, zgolj zato, ker je bil vedno odkritosten Slovenec in goreč Slovan. Bil je izredno plodovit pisatelj in je sodeloval pri raznih listih, kakor v "Slov. Narodu", "Slovenec", "Zvonu", "Vrtolu" itd. Nekako v začetku tega stoletja je izdal krasno knjigo "Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini", ki obsega blizu 400 strani in je pravi literarni biser slovenske književnosti. Žal, jo je danes le težko dobiti. Zakonca Andrejka sta umrla nekako pred 15 leti in sicer kmalu eden za drugim, telom enega leta.

Rajni Andrejka pa je bil tudi dobro znan z inš. Arhom in se je mnogo bavil z nabiranjem gradiva afere Mayelving in še neke druge zadeve, tikajoče se nadvojvode Ernesta, bratrance cesarja Franca Jožefa, katere je, dasi ne tako senzacionalna, vendar za Slovence vedno tako zanimiva ker v isto je povezano dobro ime Slovenke Lojzke Skublić, ki je bila morganatično poročena z Ernestom, pa je po nekaj letih umrla, zapustivši štiri otroke, ki so bili po smrti Ernesta na najpodlejši način oropani ne le za dedščino, ki jim jo je oče v oporoki zapustil, ampak tudi za njihovo ime. Potom dvrne pičarne (odvetnik Gianella) so bili namreč proglašeni kot nezakonski in premoženje je bilo prisojeno nadvojvodi Rainerju, bratu Ernesta, kot najbližjemu sorodniku. To je dalo povod za dolgotrajen proces, ki ga je vodila hči Klotilda, ki je bila zelo energična in je hotela rešiti ne le čast svoje rodilne, ampak najbrž tudi premoženje, ki ga je bil oče, nadvojvoda Ernest, otrokom izredno zapustil.

Kadar je prišel Arh na Dunaj, je dostikrat prišel z njim neki Čeh, po imenu Josef Černošek, že starejši človek, lepih manir, izredno dobro izobražen. Bilo pa je v njegovem vedenju nekaj tajinstvenega, bil je zelo oprezen in ni hotel uiti v nobeno družbo, če ni naprej vedel, kdo bo pri sestanku navzoč. Imeli so poseben lokal v neki kavarni na, ali blizu Alserstrasse, kamor jaz nisem nikdar prišla in vem o tem le toliko, kar sem slišala od pokojnega brata Leopolda, pozneje tudi nekaj od Arha.

Nadvojvoda Ernest in njegov brat Rainer sta bila bratrance cesarja Franca Jožefa. Po popolnom verodostojnih izjavah raznih oseb, med katere je spadala tudi grofica Lucija von Strachwitz (roj. von Kesselstatt) katere mož je bil pred več leti upravitelj premoženja nadvojvode Ernesta, je bil vojvoda Ernest popolnoma drugačen od večine Habsburžanov. Jaz sem ga sicer videla, vendar njegove življenjske poteze, ki so bile nekaj posebnega, podajam le po izjavi omenjenih oseb, ki so mu bile v življenju blizu. Bil je baže precej bojašten, dobrodušen, po srcu in nagibu pa rojen umetnik. Svojega bratrance cesarja Franca Jožefa se je precej bal.

Imel je višji vojaški čin, kakor je bilo to pa običajno za vse člane cesarske hiše. Kot tak je prišel kot komendant garnizije v Ljubljano. Tam se je zaljubil v lepo dekle iz sicer ugledne, vendar revnejsje meščanske rodilne Skublić. Kljub strogim dvornim predpisom se je z njo poročil. Poroka se je sicer vršila kot običajno v cerkvi, vendar je bila to ena onih porok, pri kateri je bil pristan in žegnanje v cerkvi in to je bilo približno vse. Pod imenom Karl Vitez von Walburg za nadvojvode Ernesta in grofice von Hugenay za Lojzko Skublić, je bil ta zakon izredno nelegitimčen. Dasi je nadvojvoda Ernest bil mož poštenjak in si je prizadeval biti čestit, ki jo je vzel iz ljubezni in štirim otrokom, ki so se rodili iz tega zakonca vse, kar more biti soproga in oče, so se pojavile težkoc pod katerimi je trpel on in otroci po materni zgodnji smrti.

Ker zakon na dvoru in od bratrance Franca Jožefa ni bil priznan, so bili otroci proglašeni kot nezakonski. Za iste je bil ustanovljen takozv. "Pflegschaftsamt", pri katerem je tajnik vojvode izjavil, da so Walburg otroci potomci nekega oficirja, ki je umrl v vojni leta 1864. Ta izjava se je pozneje toliko izpopolnila da so ti otroci sicer zakonski, njih oče pa ni znan. Odgojeni so bili na gradu Ernesta, ki je bil označen kot njih prostovoljen podpornik in dobrotnik, ne pa priznan kot oče. Ker se je nadvojvoda Ernest bal, da utegnejo otroci po njegovi smrti biti opeharjeni za dedščino, kar se je tudi zgodilo, je napravil oporoko, v kateri jim je vse zapustil. Dasi mu je bila žena po petih letih umrla, nekako okoli leta 1865, se on ni več oženil. On je umrl, če se prav spominjam, leta 1917.

Premoženje Ernesta so cenili na deset milijonov avstrijskih kron, kar takrat ni bila malenkost.

Po njegovi smrti je storil cesar, pa naj se je tega v polni

ŠIVALKE
Mnogo dela, dolga sezona; plača od kosa ali na teden. Lepa prilika za dober zaslužek.

BERWICK HAT CO.
54 WEST 39th STREET
(15th Floor)
New York City
1-20, 21, 22

ŠIVALKE
izkušene na slavnih: Saturn slama; dolga sezona; dobra plača.

BETTY COED
33 W. 35th STREET
12th Floor
NEW YORK, N. Y.
1-18th to 22nd (5x)

SONART REKORDI

Lepa Melodijel

St. M571—Na Marijance, polka
Kje so moje rožice
Marička pegla—polka
Duquesne University
tamburica orkester

St. M575—Terezinka polka
Na planinah—valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL
Co., 251 W. 42nd St., New York

meri zavedal ali ne, pravo lopovstvo. Po dvornem odvetniku, baronu Ganeliju je dal proglasiti, da je bil zakon Ernesta z Lojzko Skublić postavno neveljaven, da so vsled te okolnosti Ernestovi štirje otroci nezakonski in vsled tega do dedščine niso upravičeni. Premoženje Ernesta da torej spada najbližjemu sorodniku, bratu Rainerju.

Pod uradnim pritiskom so se trije otroci, ki so že bili davno vsi odrasli, proti malenkostni odškodnini odpovedali očetovi dedščini. Ne tako energična hči Klotilda, soproga že pokojnega majorja Eugena von Szimnitz. Ta je odločno zahtevala, ne le celo dedščino, ampak še posebej, da se izbrže in razveljavi proglas, da je ona in njena rodilna nezakonska izjava. Ker njen ugovor ni prinesel zadovoljivega rezultata, se je obrnila na sodnijo. Sledil je dolgotrajen proces, ki se je smatral kot eden najpomembnejših in najstranotnejših potvorb v justici stare Avstrije. Pod volivom dvora se je vršilo instično lopovstvo, katerega so obsojali mnogi juristi in je več sodnikov rajši odstopilo, kakor da bi pustili svoje ime zlorabiti. Proces se je vlekel od leta 1910, bil prekinjen ob izbruhu prve svetovne vojne in pozneje se je vlekel še več let do leta 1935, ko je Klotilda že kot priletna vdova končno dosegla priznanje, da je zakonska hči nadvojvode Ernesta in njegove žene, rojene Alojzije Skublić.

Ta zadeva seveda ni v nobeni zvezi z "M" afero in tudi ni nikakršna tajnost. Baš nasprotno, se je o tej stvari mnogo govorilo in pisalo po časopisih. Dvorni krogi v onih letih take reči niso mogli več tako uspešno udusiti, kakor v času absolutizma pred letom 1900 ali prejšnjih desetletjih. Odvetnik, ki je vodil proces za Klotildo, je bil dr. Herman Krasna. Isti še živi, njegov naslov je: Oppenring 1. Wien I. Zadnje mu proces je predsedoval dvorni svetnik Paul Szapinelli, ki še tudi živi na Dunaju VII. Doeblergasse 4. Osebnost ga ne poznam, poznala pa sem njegovo ženo, ki je iz rodilne Aichelberg-Labia v Brnu. Poleti je obitela na gradu Ehrenthal pri Celovcu, kar vam le boji slučajno, ker od tu ni daleč Welzeburg, dom kneza Orsini-Rosenberg, pri katerem sem bila v letu 1935 na obisku in sem ga poznala iz prejšnjih let ko je bival na Dunaju. Eden od teh knezov Max C.R. z katerim pa jaz nisem bila daleč znana, je bil svojevčasno krilni pribojnik (Flügeladjutant) prestolonaslednika Rudolfa. Inženir Arh ga je pa prav dobro poznal.

(Nadaljevanje prihodnj.)

ŠIVALKE
Potrebujemo izurjene šivalke na box, zig-zig in male stroje. Dolga sezona, stalno delo, dobra plača.

BOLIVIAN HAT CO.
663 BROADWAY
NEW YORK CITY
1-21, 22 & 25

ŠIVALKE
izkušene, na fini slami; dragi klobuki.

JOHN FREDERICS
29 E. 48th STREET
NEW YORK, N. Y.
1-22, 25, 26

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

PREMOGARJI STAVKAJO

Ko človek čita kako se zgrajajo nad stavkajočimi premogarji na antracitu washingtonski uradniki, kongresniki, senatorji, razni lobijisti, ki iščejo okrog kongresa in senata lastnih koristi, ter seveda raznohlikata bratovščina kapitalistično nagnjenega časopisja, tedaj si skoraj ne more pomagati, da ne bi občutil v sebi odpora proti vsej hinavščini, ki se nam servira pod plaščem demokracije.

Premogarji nosijo slednji dan—kadar imajo delo—svoje življenje v nevarnost globoko, dol pod zemljo. Se pokojni predsednik Coolidge je rekel, da on ne bi šel delati v majne strani premogarskih baronov, kadar se je bilo treba zares izkazati dejansko in ne samo z golemi besedami.

Sedaj zavijajo oči vsi naši veliki ljubitelji demokracije in svobode, ter Amerike in javkaja, da naj se majnerji sramujejo, ker ovirajo naše vojno prizadevanje s svojim stavkanjem. Ali ne vidijo ti umazani premogarji, kako se morajo boriti naši fantje na morju in na kopnem za njihovo domovino Ameriko in za zavezništvo?

Pa kako bi ne videli in vedeli, draga demokracijska gosnoda! Še med temi fanti si novi naših trdoživih majnerjev ki se bore zato, da bi imela

Sin odšel k vojakom

Tukaj vam pošljem \$6 za celoletno naročnino na "Glas Naroda", brez katerega ne bi mogla biti in še posebej sedaj, ko je vojna.

Obenem naznanjam, da sem imela enega sina, ki je star 19 let in si je komaj našel delo, da bi nam kaj pomagal, pa je moral 22. decembra v službo Strica Sama.

Stanovalec je pri moji hčeri v Clevehandu in nisem mogla verjeti, da bo res šel. Šla sem teleda do njega in zjutraj mu je bil vse pripravila in ko je odšel, je še vsem rekel zbogom. Rekel je, da se bo mogoče še vrnil, na ga ni bilo več nazaj. Od bolečine sem jokala in se nisem mogla nolažiti.

Mrs. Mary Bolon.
Midvale, Ohio.

Krstno slavlje

Pod tem naslovom je bil 14. januarja v št. 9 "G. N." dopis Joseph in Ane Karin iz Whitling, Ind. Med neštetiimi navzočimi pa sta bili pomotoma izposušeni družini Mr. in Mrs. Mike Kobe ter Mr. in Mrs. John Kobe.

S tem to napako popravljamo, Mr. in Mrs. Karin pa prosimo, da nam to oprostita.

Uredništvo.

Studeneć Blagoslova!

300 SVETIH MAŠ LETNO, za žive in mrtve Cane Mašne Zveze. Članarina za vsako osebo žive ali mrtve \$5. (Nikdar ni potreba obnoviti.) Upišite Vaše sinove vojake.

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA za afrikanke misijone Department G
3624 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.

Bojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES
osirota
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

JOIN the
MARCH
of DIMES

DARUJTE V SKLAD
NATIONAL
FOUNDATION for
INFANTILE PARALYSIS

Kratka Dnevna Zgodba

IVAN CANKAR:

STRAH...

Trije jih je sedelo za mizo; že bil; domači so bili šli nekam na svadbo zija prodajati. Otok se je stisnil v kot in je gledal, kako se glazi noč po pristih zmerom bliže proti njemu. Tedaj se spomni nanj sosed, stric Šimen, ter ugane kaj prav posebno burko. Poišče votlo bučo, ji napravi oči in usta ter pritrdi vanjo prižgano svečo. To bučo si postavi na glavo, nato si ogreje še dolgo belo rjuho in tak se napoti v žele. Prav tiho, prav počasi odpira duri, odpre jih nastejaj, stoji na pragu visok in strašen in ne reče nobene besede. Kakor je bil prišel, tako odide, prav tiho in počasi zapre duri za seboj. Na to ugasne zunanjo svečo, vrže bučo in rjuho stran ter se povrne v izbo ves vesel in glasen. No, Mihec, kaj pa ti, da si tako sam in tihi in da se skrivaš v kot? Ali te je morda strah? Otok ne sline, tišči se k zidu, se trese po vsem telesu in žlepeče z zobmi. — No, Mihec, kaj bi se tresel, saj sem jaz, stric Šimen. Otok molči. Jezik se mu je pač še razvezal, pamet pa mu ni shodila nikoli. Kaj, ali je tudi pogledal na ono stran? Je videl strica Šimna z bučo in rjuho?

"Tudi ta je pogledal na ono stran. Blagor mu, da je pogledal tako zgodaj, je zamišljen in žalosten odvrnil grbec "Saj ni videl strica Šimna! Če bi bil kaj takrat, kar pred njim snel bučo, vrgel rjuho stran ter se mu nasmejaj naglas, bi otrok ne verjel, da prikazen ni bila prikazen, temveč da se je bil našel stric Šimen. Ker v hiši, ko so se odprle duri nastejaj, in se je visoko pred njim zasvetilo dvoje rdečih oči, je ugledal tisto, kar je bilo v samoti zasnovalo že njegovo splaseno srce samo. Blagor se mu! On poje, — nama se noče, ker ni sva ugledala strica Šimna."

S čudnim smehljajem, ki ni bil prav nič vesel, se je ozrl še na ono stran. Ali veš, kaj se mu je prihodilo, ko je bil še otrok? Bil je nekoč sam doma, v veliki izbi, in pozen mrak je

srca ga oznanja. Ko bi se le dalo pobegniti, kam iz samote, iz tišine ali ne da se; človek nosi to samoto seboj kamorkoli nameri korak. — Ali jih slišiš? Zunaj se je oglašilo prešerno vriskanje in petje, prišlo je bliže, šlo mimo hiše ter se razleglo nizdol. Bebec je zavrisknil in skočil proti oknu, šepavec ga je surovo potegnil za rokav nazaj, ter ga posadil na stol.

"Moški pokveka — ali te ni strah?"

Grbec je globoko povslel glavo ter skril oči v dlani.

"Morda bodo že jutri gledali smrti, kakor jo bodo gledali neznana prikazen, ki se potuhnjeno priplazi skozi mračno vežo, nezastrita, velika in jasna stopi pred človeka in ga vzdigne v naročje. Morda bodo okusili hude bolečine, ali bolečine ni..."

"Ti nesrečnej, ne boš gledal smrti, kakor jo bodo gledali vriskajoči fantje tam zunaj — pripadla se bo nekoč tiha in rda iz postelje, strahujo polobna. Ne boš okusil bolečine. Zavržen si, proklet, da sedi v samoti, se oziraš proti durim, čakati in trepetati, kdaj da se prikaže tisto, kar se mora prikazati. Že je v tvojem srcu to pesma strahilo, in kmalu bo vteleseno. — Ali niso duri same priprte? Zdi se mi, da je zaprt hla iz noči."

"Že je blizu, pravim, že je v veži!" se je stresel šepavec.

"Kaj pa ti, mali moj Mihec, kaj ti se nič ne bojiš, se ne bojiš, da bi zdajle prišlo tisto, silno do nebes, pogledalo te s svetlimi očmi in..."

Bebec se je široko zasmejal ter je zapel z zvonkim glasom.

"Nič nam ne morejo — morejo — morejo —"

"Iz daljeve, iz doline se je glasila ubrana pesem:

"Oj, ta soldaški boben..."

V izbi se je strnila gosta noč da ni bilo razločiti nobenega lica več.

Grbec in šepavec sta umolknila.

NAPOVED BODOČIH SODELOVNIJ Z EVROPSKIMI FAŠISTI.

Clifford Evans, ki govori na WLIR radio postaji, je dejal, da bodo združeni narodi sodelovali s fašističnimi voditelji v Evropi tako, kot so to delali v Afriki.

Po njegovem mnenju bodo prišli v poštev italijanski in španski voditelji. Mogoče bodo sodelovanja še drugod, da se bo na ta način ohranilo življenje ameriških fantov, ter ojačala strateško moč združenih narodov.

"Če moremo v Italiji doseči, da zavzame Mussolinija in obrne hrbet osišču — ali naj nas vzemirja pri tem dejstvo, da oni s katerimi bomo morda sodelovali, niso veliki demokrati? Če nadaljujemo z dovaženjem živih Španijci in delamo dogovore s Francos — tako dolgo, dokler ne dopusti nacijski armadi, da koraka skozi Španijo, — ali naj s tem prenehamo samo zato, ker je Franco fašist?"

Evans je dejal, da naj bi se taki dogovori delali v slučajih kjer bi imeli mi od tega koristi, toda to samo med vojno, po vojni se mora to "sodelovanje" končati.

O SLOVENSKEM FESTIVALU

V nedeljo popoldne je bil zopet en dan, ki je napolnil newyorške Slovence z zadovoljstvom. Kot je bilo poročano pred prireditvijo, je ves dobiček od te veselice namenjen v prid primorskim Slovincem in kot se je vsaj meni videlo, je bila prireditev lep uspeh. Sprva kot vedno je šlo vse bolj počasi skupaj in so se mi osebe, ki so se trudile, da bi stvar uspela, kar malo smilile, kajti vsak si lahko predstavlja, koliko truda je v tem, in če potem ni ljudi, se pojavijo skrbi; tisti, ki se trudijo si mislijo: zakaj neki, mar nisem kaj prav storil? Poleg tega pa smo imeli govornika od zvezne zakladnice in ob takih slučajih, se pa skrbi še malo raje zaje, ker vsi, ki sodelujejo, radi pokažejo, da se ljudstvo zanima za stvari, ki se tičejo naše nove domovine, kar ni nič več kot prav.

S tem se je otvoril program. Zastopnik Strice Sama je pojasnil obkinstvo pomen nakupovanja boudov in način, kako se lahko prepreči polom po vojni. Povdarjal je, da danes povprečni človek dobro zasluži, in če ta denar ki ga dame zasluži, potem enostavno zapravi in se po vojni znajde brez dela, se ne bo imel nasloniti nikamor. Ako pa denar dene v bonde, jih bo lahko vnovil, kadar bo rabil denar, poleg tega pa vlada plača prilično dobre obresti. Mi smo ga poslušali, ko nam je tolmačil in govoril so si vsi vzeli k sren. In če bi nam ta zastopnik vlade ne bil nič povedal, moramo imeti sami toliko zdrave pameti da lahko po svoje premislimo, kje je denar varno naložen. Ena stran bo rekla: v banki, druga bo trdila: v nogavici, tretja bo rekla: v slanični in četita mogoče kje drugje. Vsi pa vemo, da je Amerika v vojni in to vojno je namenjena dobiti, kot je dobila vsako drugo, pa naj stane kar hoče. Gotovo je, da bo stalo mnogo denarja, a to vlade ne bo oviralo. Amerikanci vsi brez izjeme so za to, da se znaga. Vlada bo denar dobila, če ne od ljudi kot posameznikov, ga bo pa od bankirjev. Čigav denar pa bo bankir posodil? Čigav denar pa bo bankir imel? Bankir je neke vrste varuh ljudskega denarja, kar naredi dobička s tem denarjem; je nje gova last, zato ker je denar, ki si mu ga ti zaupal, znal uorabiti tako, da mu je prinesel toliko dohodkov, da je bil plačal obresti in mu je še nekaj ostalo, ker on ni bankir iz ljubezni do tebe, neč na je v tem zato, da naredi življenje. Kot gre vse

proti pomanjkanju, tako gre ljudje pa na oboje. Mr. Zastopnik bankirja v smer krajšek je potem v kratkih besedah povedal pomen prirediteljskega dela, da naloži denar v privatno industrijo in potegne iz nje potreben denar, da plača obresti in naredi sebi prijemno življenje.

Torej, kam pojde denar naložen v bankah? Posodili ga bodo vladi, ki ga potrebuje za vojno, saj ga bo rada vzela, to smo lahko prepričani. Kar bo denarja vlada rabila, ga bo dobila; razlika je ta — vlada plača toliko procentov obresti in komu jih plača, ni nič o tem. Če jih plača bankirju, bo bankir plačal vlagatelju toliko manj da bo sam naredil življenje, drugače ne moremo pričakovati in če jih plača ljudem, dobijo tudi tisto, kar bi drugače šlo v bančne zavode. Kar se varnost tiče, pa samo premislimo, koliko bi bil vreden dolar, pa naj bi bo v banki ali v nogavici, ale kjerkoli drugje, če bi Amerika izgubila vojno. Zato je samo ena pot in ta je: da Amerika vojno dobi in dobila jo bo, drugače ne sme nihče žeteti in d ugače ne sme biti. Da jo pa dobi, pa rabi pomoči od vseh nas, brez izjeme. Ali jo je vredna? Bratje moji, zadnja prireditev nam je ponovno dokazala, da je je vredna, kajti nikjer na božjem svetu ga ni prostora, na katerem bi se pela slovenska pesem brez strahu, brez opazovanja, kot se je pela v nedeljo v dvorani. Ni se ti bilo treba ozirati okrog, odkod te opazuje škodoželjno oko, ki je donelo iz grla na odru in iz stoječega občinstva "Hej Slovani!" Da niti na prostoru, kjer je t. k. slovenska kri in znoj iz čelov naših očetov, se ne sme peti, toda tukaj v naši novi domovini je pa duh tak, da se lahko izpočes kot se ti poljubi in nikdo ti ne brani.

O posameznih skupinah se človek težko izrazi, kajti bili so vsi tako požrtvovalni, tako iskreni, da se mi zdi, da bi storil krivico vsem, če bi se spravil in jih vzel narazen. Človek si ne more kaj več pričakovati in si ne more odvrniti misli, zakaj ne more biti tako vsak dan, vepovsod, med nami samimi in med drugimi kot ljudmi. Kako ti lepo slovenska pesem združji in prelje vse čute v celoto in potem, ko utihne, se pa zopet razlijemo v male delce kot živo srebro, ko pade na tla.

Tamburaši so otvorili z ameriško himno in za njo je prišla "Lepa naša domovina". Mr. Gerjovič je lahko ponosen na svoje tamburaše in oni nanj

proti pomanjkanju, tako gre ljudje pa na oboje. Mr. Zastopnik bankirja v smer krajšek je potem v kratkih besedah povedal pomen prirediteljskega dela, da naloži denar v privatno industrijo in potegne iz nje potreben denar, da plača obresti in naredi sebi prijemno življenje.

Torej, kam pojde denar naložen v bankah? Posodili ga bodo vladi, ki ga potrebuje za vojno, saj ga bo rada vzela, to smo lahko prepričani. Kar bo denarja vlada rabila, ga bo dobila; razlika je ta — vlada plača toliko procentov obresti in komu jih plača, ni nič o tem. Če jih plača bankirju, bo bankir plačal vlagatelju toliko manj da bo sam naredil življenje, drugače ne moremo pričakovati in če jih plača ljudem, dobijo tudi tisto, kar bi drugače šlo v bančne zavode. Kar se varnost tiče, pa samo premislimo, koliko bi bil vreden dolar, pa naj bi bo v banki ali v nogavici, ale kjerkoli drugje, če bi Amerika izgubila vojno. Zato je samo ena pot in ta je: da Amerika vojno dobi in dobila jo bo, drugače ne sme nihče žeteti in d ugače ne sme biti. Da jo pa dobi, pa rabi pomoči od vseh nas, brez izjeme. Ali jo je vredna? Bratje moji, zadnja prireditev nam je ponovno dokazala, da je je vredna, kajti nikjer na božjem svetu ga ni prostora, na katerem bi se pela slovenska pesem brez strahu, brez opazovanja, kot se je pela v nedeljo v dvorani. Ni se ti bilo treba ozirati okrog, odkod te opazuje škodoželjno oko, ki je donelo iz grla na odru in iz stoječega občinstva "Hej Slovani!" Da niti na prostoru, kjer je t. k. slovenska kri in znoj iz čelov naših očetov, se ne sme peti, toda tukaj v naši novi domovini je pa duh tak, da se lahko izpočes kot se ti poljubi in nikdo ti ne brani.

O posameznih skupinah se človek težko izrazi, kajti bili so vsi tako požrtvovalni, tako iskreni, da se mi zdi, da bi storil krivico vsem, če bi se spravil in jih vzel narazen. Človek si ne more kaj več pričakovati in si ne more odvrniti misli, zakaj ne more biti tako vsak dan, vepovsod, med nami samimi in med drugimi kot ljudmi. Kako ti lepo slovenska pesem združji in prelje vse čute v celoto in potem, ko utihne, se pa zopet razlijemo v male delce kot živo srebro, ko pade na tla.

Tamburaši so otvorili z ameriško himno in za njo je prišla "Lepa naša domovina". Mr. Gerjovič je lahko ponosen na svoje tamburaše in oni nanj

kretnje pevovodij, vsak ima svoj poseben način, vendar pa se mi zdi, da vse te kretnje tako glasno govore povsem kot bi govoril z jezikom. Mogoče bo, kajti zdelo se mi je, da je stik rok z možgani tako tesen, da te kretnje prihajajo potom rok, kar avtomatično. Zlatko Balokovič, predsednik Veslovenskega kongresa je imel kratek nagovor in je bil navdušeno sprejet.

Za "Domovino" so prišli vsi: "Slovan", tamburaši, "Domovina" pod vodstvom vodje tamburašev Mr. Gerjoviča in združeni zapeli ob spremljevanju tamburašev "U boj!", "Jadnan sko morje" in "Hej Slovani." Pri zadnji je občinstvo stoje spremljalo pevce. Povdariti se pa mora, da je donela ta pesem tako iskreno in s takim navdušenjem, da je bila bolj molitev in izraz resnične vere v Slovan, kot pa samo lepa pesem, ki jo poje narod, ki stoji na prosti zemlji, zvest svoje svobode. Zakaj, oh, zakaj ne morejo slišati in peti ostali tako in v takem prostem stanju! Dr. Čok je imel kratek nagovor, in je izrazil željo, da slovenski Trst pride v roke Slovencev.

Ko so bile prižgane luči, sem videl vse drugačne oblike. Kerže, Krasna, Zakrajšek in vsi drugi so izgledali kot prerojeni in tudi dvorana se je med tem tako napolnila, da je bilo res veselje. Odsel sem s kuharicam, ter se nekoliko oddaljil. Mrs. Corel in njena prijateljica sta bile tako aktivni, da vem, da še po sopo nima mogla seči. Nato seveda k bari, kjer so bili za mrežami Mrs. Srsen in Medved. Prijatelj boš rekel: kaj so pa počeli tam? Žejne so napajali in vsi smo jih imeli najraje. Držali smo jih tako zaposlene, da, ko bi ne bili za mrežo, bi gotovo ušli.

Po vsem tem se pa videl, da mali "prizorček". Newyorški fajmošter je precej za družbo in v splošno priljubljen. V prvi je ugledal enega, ki se ma je zdelo, da je Hitlerju podoben in ga je vzel na piko. Njegovo omizje je zrla vanj, ko jim je hotel pokazati, kako približno izgleda. Z rvice je potegnil lase na čelo in z desnico pa si je pritisnil črn glavnik pod nos za mustaše in ko je bil tako lepo "ready" kot pravijo Amerikanci, se je dotična oseba nekoliko nevede ozrla ravno v župnikov obraz. Omizje je pa bušnilo v tako prisrčen smeh, da res ne vem, kateremu je več zadelo. župniku ali dotičnemu Hitlerjevemu podobnemu. Včasih že tako pride.

Ignac Murich.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANO KNJIGO

TWO-WAY PASSAGE

PISATELJA LOUIS-A ADAMIČ-A ZA NAVADNO CENO

\$2.50

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošiljam Money Order za lastnoročno podpisano knjigo: "THE TWO-WAY PASSAGE" za \$.....

Moje ime _____
St., ulica ali Box št. _____
Mesto in država _____

Naročite lahko to knjigo pri:
KNJIGARNI "Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK

V PESMARICI

"AMERIŠKA SLOVENSKA LIRA"

so vključene sledeče

slovenske pesmi:

1. Podoknica — molči zbor s bariton samospevom
2. Potrjav — molči zbor
3. Lahko noč — molči zbor
4. Otočki svet — molči zbor
5. Pomladinka — molči zbor, s bariton samospevom
6. Lira I. — za solo pevce, molči in molči zbor
7. Lira II. — za molči zbor
8. Afantisti odmevi — za molči in tenor zbor, s bariton samospevom
9. Kantata iz pehuna 128 — molči zbor
10. Boči — za samospeve, molči zbor in spremljevanje glasovira
11. Paulin 29 — za samospeve, molči zbor in spremljevanje glasovira ali orgel

CENA SAMO

50 centov

KOMAD

To so koncertne pesmi za moške in mešane zore, katere je uglasbil in v samostojni izdal MATJEJ L. HOLJAK, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1923.

Naročite to zbirko pri:
KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 19th St. New York

Vzhod in zapad, sever in jug...

"...help me win MY Victory"

President Roosevelt
The National Foundation for Infantile Paralysis
342 Madison Avenue, New York, N. Y.

Dear Mr. President:

I want to enlist in the fight against infantile paralysis.

I enclose \$..... as my contribution.

Name

Address

City

Send me

signature sheets (25 names on each) so that I may enlist my friends in this great cause.

Gospodinj, ki uni-vajo okna v belih predmestnih hišah, mehaniki v tovarnah in vojski, stojajo na straži... gospodinj in župani, policisti ne vokal... žanci, pojo pri svojem delu in uradniki se mizami... bogataši, re-veži... AMERIŠKI NAROD... vsem tem je dano zagotovilo takojšnje zmanjšane pomoči, ako postanejo sami ali njihovi otroci žrtve... otroške paralize.

JOIN the MARCH of DIMES

The Celebration of the President's Birthday for THE NATIONAL FOUNDATION FOR INFANTILE PARALYSIS

OTOK in STRUGA

Spisal: Dr. IVAN TAVČAR.

2

"V starem sovražstvu," odgovori grofinja Ana. "Tam gori neke pod Strugo tiči sredi vode gola skala. In nekdanj se je stari baron izmislil, da je k tej skali dal privezati čoln in da si je tam postavil leseno kopo. Stvar pa ni bila vse grofu Milanovemu očetu, ki je trdil, da je tisto skalovje njegovo. Vnel se je prepir in potem dolga, dolga pravda. Ali končno so državni gospodje razsodili, da tista pečina ali tisti otok ni ne odtškega grofa, ne struškega barona, ampak edino je last države. Zapravala sta mnogo denarja ali pripravdala si samo strupeno sovražstvo. Struški pa je bil zvit lisjak ter je tiste pečine kupil od države in jih dobil v svojo last. Potem je na njih postavil lesen stolp, na katerem je vihrala velikanška bela zastava s črnim grbom gospodov iz Struge. In vsako jutro je privezal k temu stolpu ter včasih tudi sprožil mala dva topa, s katerima je bil svojo trdnjavo oborožil. Stari naš grof pa se je jezil in penil, in najbolj tedaj, kadar se je tisto streljanje razlegalo donas. Z baronom iz Struge se nikdar nista pogledala več. In ko je nekega dne blisk v tisti stolp udaril ter ga požgal in ga rozdobil, ni ta prigodek stvari čisto nič izpremenil. V grob sta nesla svoje sovražstvo."

Na roko si nasloni težko glavo. "Ali grof Milan je potem pozabil na tisto sovražstvo ter stopil s Strugo v tisto pregrešno zvezo, ki ti ni znana?"

"In koliko časa je stvar tebi ostala skrita?" vpraša Eliza. "Bog ve, koliko. Vselej, kadar je prišla pomlad, je hotel kakoj iz mesta tu sem. In če nisem hotel, je odšel sam, ter me pustil z otrokom. Tu na Otoku pa je lažil ves ljubi dan po teh smrekovitih gozdovih, in pri tem je nekdanj izteknil tistega revnega otroka. In menil se ni niti plemenite krvi, ki se je pretakala tudi po njenih žilah, niti starega njenega imena. Zapravil jo je v svoje pogrebne laži. Ker s Struški nikdar nismo občevali, ga ni poznala osebno. Tudi se je bila menda ravnokar povrnila iz samostana in sveta ni poznala čisto nič. Delal ji je vse mogoče obljube, ter jo kmalu imel v svojih mrežah. Konecno jo je pripravil ob vse — menda še celo ob pamet. Oj, to so bili strašni dnevi, Eliza. Pomisli, ko se je to vse izvedelo! Ti ne znaš, kaj je trpljenje! Ti tega ne veš. Tudi jaz nisem vedela do tedaj!"

"In kako se je končno izvedelo vse?" vpraša Eliza tiho.

"Izvedeti se je moralo. Zdaj je od tedaj kakke dve leti. Spomladi smo bili prišli tu sem. Nekega večera sedimo ravno pri čaju; Milan je bil čudno vznemirjen in razburjen. Na vsako vprašanje je ostro odgovorjal. Kar pride sluga in pove, da hoče mladi baron iz Struge govoriti z gospodom. In v istini je takoj za slugo vstopil baron Konstantin iz Struge. Mlad človek je bil. Tedaj je bil ravno dokončal študije na univerzi ter postal zdravnik doktor, kakor so si med zimo do povedovali aristokratski krogi. Govorilo se je tudi, da ima čudne demokratične nazore. Jaz ga do tistega večera nisem poznala. Tedaj pa je hipoma stal v sobi, blede in razjarjenega pogleda. Milan je planil proti njemu ter ga s silo vlekel iz sobe in po stopnicah navzdol. Nekak kmot ju je potem videl ob vodi hoditi. Prepričala sta se in jezno kričala. Drugo jutro pa grofa ni bilo v gradu. Ali dva dni potem so valovi virgli njegovo truplo tam doli na prod. In kakor mi je sedaj stvar jasna, si je sam končal svoje življenje."

Nekoliko časa molči, kakor da bi ne mogla nadaljevati.

"Potem pa se je sodišče polastilo reči, in mladega barona iz Struge so zaprli in dejali, da ga je on pahnil v vodo. In pričela se je tista grozna pravda. Po časopisih so vlačili naše pošteno ime, vsemu svetu pripovedovali ta roman, miloval mene, milovali mojega otroka ter trgali last stari, plemeniti rodovini. Najmanjša stvarca ni ostala skrita. Vse, kar so ti smrekovi gozdovi doživeli, vse je moralo na jasni dan in pa šele tista javna obravnava, h kateri sem morala priti jaz in vsi moji strežaji. Vse se je trlo obravnava ter vestno poslušalo, kako je oženjeni grof iz Otoka snubil baroneso iz Struge. Oj, to so bili trenutki! Barona pa so obsodili, da ni je umoril moža, ker so ga priče videle, da je pozno v noči hodil z grofom ob bregu ter kričal in se prepiral z njim. Pomosno je trdil, da je nedolžen in s ponosom je šel v ječo."

Po kratkem premolku nadaljuje:

"Bil je v istini nedolžen, kakor to pismo priča. V pozni noči in malo trenutkov pred samomorom svojim ga je pisal Milan v knežji koči. Drugo jutro ga je prinesel otrok v grad ter izročil osterbniku. Osterbnik Iga pa je bil na vse jutro pijan in zamešal je list med svoje račune ter pozabil nanj. In šele čez dve leti smo ga dobili. Barona so takoj izpustili in pred nekoliko meseci je prišel v Strugo nazaj. Dobil je podar dom. Stari baron je bil že pred obsodbo nagle smrti umrl, in dekle je zblaznelo, kakor mi pripovedujejo. Vsem pa so postavili nekakega kuratorja; zemljo so dali v najem, spodnji družino, prodali živino in denar zaračunali Bog ve kam. Oglasali so se tudi dožniki in gospodarili, da je bilo groza. Sreča je, da ima rodovina nekaj denarni fideikomis, katerega se niso mogli dotakniti. Mladi živi sedaj sam za se, lazi po gozdovih in smrdljivih kmečkih kočah ter zdravi umazane bolnike. Nikjer ga ni videti. Olikano družbo sovražni, ter se je ogiblje. Žalostno življenje!"

Razdrla se je in zmečkala list v roki

"In to vse je zakrivil tisk človek! In meni očita moje obnašanje. In še iz groba me sovražil! A olažim se, da ga je že dohitela pravična jeza božja."

Molče je zrla potem tja pred se. Eliza pa je dejala:

"Hladno je, pojdva v sobo. In tudi mrači se že."

Vstali sta ter odšli z vrta. Pri klopi v leskovi gmi pa je sedel slavec ter zapel žalostno pesem o svoji ljubezni. Voda pa je šumela mimo ter s šumenjem morda pripovedovala drobnosti ptičji o nesrečni ljubezni, zavoljo katere si je nekdanj grof Milan končal sam svoje življenje.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

SLOVENSKA DEPUTACIJA V WASHINGTONU.

Deputacija Slovenskega narodnega sveta je v četrtek, 14. januarja, popoldne obiskala državnega tajnika Cordella Hulla v zadevi Solvencov v stari domovini. Deputacijo je vodil Louis Adamič, častni predsednik SANS. Drugi člani deputacije so bili: Marie Prislund, Vincent Cairnar, Kazimir Zakrajšek, Joseph Zalar in Janko N. Bogelj. Ešbin Kristan, predsednik SANS, ki bi tudi imel biti v deputaciji, je moral ostati doma zaradi bolezni.

PRETRESLJIV DOGODEK.

Lastnik hiše št. 5812 St. Clair Ave., v Clevelandu, je dan za dnevom hodil terjat družino Krašovec za stanarino. Vsakokrat je našel stanovanje odprto pa nobenega doma. Konecno je stanovanje zaklenil z žabico. Ko je na telefonski klic Terezije Krašovec prišel stanovanje spet odprto, mu je ta povedala, da ima že šest dni notri mrtvega otroka, starega šele 5 mesecev. Gospodar je poklical policijo, ki je prepeljala otroka v okrajno mrtvašnico, mater pa v zapor. Na policijskem uradu je mati povedala, da na starega leta dan mož ni prinesel plače domov, ker jo je prej zapil. Zato sta se nekaj sporekla, toda mož je šel po galono vina, potem sta pa oba pila. Na novega leta večer je spravila otroka v posteljo in odšla. Obiskala je vse sosednje gostilne in se vrnila zjutraj. Ko je hotela otroka previti, je bil že mrzel in trd. Poklicala je moža, ki pa ni hotel pogrebnika, ker ni imel denarja. Oba sta šla spet pit — drugi so jima plačevali za pijačo — in sta prepila skoraj ves teden, dokler ni prišel hišni gospodar. Mrs. Krašovec, ki je stara 33 let, je drugič poročena. Iz prvega zakona ima dva otroka, s tem možem pa šest. Doma sta imela samo tega otroka; še en drugi je umrl, šest jih je pa po sirotišnicah.

Policija je po petdnevni preiskavi opustila slovensko zakonsko dvojico Krašovec, kateri je na novo leto umrl 5 mesečni otrok, ki je sam doma stradal in prezehal, ko je dvojica popivala po gostilnah. Mestni mrtiški ozlednik je izjavil, da je dete umrlo zaradi zanemarjenosti, toda policija ni smatrala tega za kriminalno dejanje. Ampak mladinsko sodišče in okrajni tožilec lahko zaključita in obnovita postopanje.

VESTI IZ CLEVELAND, OHIO.

Dne 17. januarja je umrl v Huron Rd. bolnišnici Frank Kosel, star 58 let. Doma je bil iz Radovljice na Gorenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 30 leti. Zapušta žalujčo soprogo Rose, hčeri Albino, poročeno Thomas in Mildred, poročeno Matsko, štiri pastorki in več drugih sorodnikov.

Dne 16. januarja je umrl na svojem domu Mihael Martich, star 58 let. Doma je bil iz sela Cerovica, fara Sv. Mihael pri Zumberku, odkoder je prišel v Ameriko pred 42 leti. Zapušta žalujčo soprogo Mary, dva pastorka in enega brata v stari domovini.

Po dolgi in mučni bolezni je umrla Mrs. Mary Prijatelj, roj. Nosan. Zapušta žalujčega soproga Antona in šest otrok. Rojena je bila v Jurjevici pri Ribnici, kjer zapušta očeta, mater, tri brate in druge sorodnike.

Po dolgi bolezni je umrla na svojem domu v Thompson, O. Mrs. Mary Lustig, roj. Hosta, v starosti 60 let. Doma je bila iz vasi Sela, fara St. Jernej, odkoder je prišla v Ameriko pred 38 leti. Zapušta soprogo Johna sina Vincenta in štiri hčere Mary, Anno, Josephino in Agnes, dva brata Johna in Louisa, sestro Rose Miklančič in več drugih sorodnikov.

Slovinci v Kanadi!

VZAJEMNA PODPORN A ZVEZA "BLED"

VAM NUDI NAJBOLJŠO GARANCIJO ZA ZAVAROVANJE

PROTI NEZGODAM

JE EDINA SLOVENSKA KORPORACIJA TE VRSTE, KI JE PRIZNANA OD DRŽAVE V KANADI

Dolžnost vsakega Slovenca in Slovenke, kateri hočejo dobro sebi in svojim, je, da nudnoms pristopijo v Zvezo.

ZVEZA PLAČUJE BOLNIŠKO PODORO V RAZREDU A — \$1.25 DNEVNE PODPORE; V RAZREDU B PA \$1.25 TEDENSKO IMA GOTOVINE DO \$8000.00, TER JE IZPLAČALA IZ SV. JEGA OBSTOJA PREKO \$10.000.00 ZA RAZNE PODPORE IN OPERACIJE

Za vse podrobnejše informacije se obrnite na glavnega tajnika Zveze: FRANK GREBENC, 81 McKELVIE AVENUE, KIRKLAND LAKE, ONT., CANADA

"BLED MUTUAL" BENEFIT SOCIETY

KIRKLAND LAKE, ONTARIO, KANADA

Statement for the Year 1942

Nadaljevanje	Debit	Credit	Balance
JULY			
7.4.42 Sick benefit	\$ 38.75		\$10,556.13
" " Doctor attention	28.00		10,528.13
7.14.42 Fees		35.00	10,563.13
7.21.42 Fees		25.00	10,588.13
" " "		42.00	10,630.13
" " "		34.00	10,664.13
" " "		28.00	10,692.13
" " "		72.50	10,764.63
7.25.42 Funeral benefit	200.00		10,564.63
7.23.42 Fees		165.22	10,729.85
" " "		28.00	10,757.85
7.30.42 Fees		45.50	10,803.35
" " "		210.00	11,013.35
7.30.42 Sick benefit	43.75		10,969.60
" " "	58.00		10,911.60
" " "	60.00		10,851.60
" " "	13.75		10,837.85
" " "	11.25		10,826.60
" " "	26.00		10,800.60
" " "	20.00		10,780.60
" " "	25.00		10,755.60
7.30.42 Sec. wages, rent, postage	33.50		10,722.10
7.30.42 Fees		68.00	10,790.10
7.30.42 Interest		6.62	10,796.72
AUGUST			
8.10.42 Sick benefit	54.00		10,742.72
" " "	42.50		10,700.22
8.10.42 Junior fees		18.48	10,718.70
8.24.42 Fees		25.00	10,743.70
" " "		34.00	10,777.70
" " "		52.00	10,829.70
8.24.42 Sick benefit	40.00		10,789.70
" " "	20.00		10,769.70
" " "	18.75		10,750.95
" " "	78.25		10,672.70
" " "	15.00		10,657.70
" " "	20.00		10,637.70
" " "	38.75		10,600.95
" " "	42.00		10,558.95
" " "	22.00		10,536.95
" " "	23.75		10,513.20
" " "	18.00		10,495.20
" " "	66.00		10,429.20
" " "	24.00		10,405.20
" " "	14.00		10,391.20
8.24.42 Check writer	35.00		10,356.20
8.24.42 Sec. wages, banquet tickets	32.24		10,323.96
8.27.42 Fees		26.00	10,349.96
" " "		74.50	10,424.46
" " "		186.75	10,611.21
8.31.42 Fees		76.25	10,687.46
" " "		149.00	10,836.46
" " "		44.50	10,880.96
" " "		30.75	10,911.71
" " "		28.00	10,939.71
SEPTEMBER			
9.1.42 De Joseph studio	25.00		10,914.71
9.4.42 Convention Hall	25.00		10,889.71
9.4.42 Delegates wages \$5 each p. day	30.00		10,859.71
9.4.42 Wages del'g., travel expenses	67.20		10,792.51
" " "	66.20		10,726.31
" " "	44.20		10,682.11
" " "	20.00		10,662.11
9.4.42 Dinner for delegates	35.57		10,626.54
9.4.42 Delegates wages & telegrams	27.38		10,599.16
" Delegates wages	200.00		10,399.16
" Delegates wages	359.41		9,999.75
9.4.42 Multiplying machine	58.00		9,941.75
9.21.42 Sick benefit	41.25		9,899.50
9.21.42 North. News, Stationary	7.56		9,891.94
9.21.42 Sick benefit	67.50		9,824.44
" " "	45.00		9,779.44
" " "	31.25		9,748.19
" " "	51.25		9,696.94
" " "	37.00		9,659.94
" " "	132.00		9,527.94
" " "	26.25		9,501.69
" " "	38.75		9,462.94
9.21.42 Sick benefit	27.50		9,435.44
9.21.42 Sec. wages, stationary, stamps	33.35		9,402.09
9.30.42 Fees		187.00	9,589.09
" " "		78.00	9,667.09
" " "		198.50	9,865.59
" " "		97.50	9,963.09
" " "		25.50	10,028.59
" " "		26.00	10,054.59
" " "		49.50	10,104.09
" " "		27.50	10,131.59
" " "		48.00	10,179.59
" " "		46.55	10,226.14
" " "		25.50	10,251.64
9.30.42 Free donation		12.00	10,263.64

	Debit	Credit	Balance
OCTOBER			
10. 5.42 Medical attention	26.00		10,133.25
10. 5.42 Sick benefit	37.50		10,123.75
" " "	20.00		10,105.75
" " "	118.00		9987.75
" " "	33.75		9954.00
" " "	31.25		9922.75
" " "	12.50		9910.25
10.19.42 Sick benefit	12.50		9897.75
" " "	38.75		9859.00
" " "	26.00		9833.00
" " "	97.50		9735.50
" " "	70.00		9665.50
" " "	12.50		9653.00
10.19.42 Travel expense	5.00		9648.00
10.19.42 Sec. wages, postage	30.37		9617.63
10.22.42 Fees		22.50	9640.13
" "		49.50	9689.63
10.23.42 Fees		26.00	9715.63
" "		85.00	9800.63
10.23.42 Junior fees		18.92	9817.55
10.26.42 Fee books		2.50	9820.05
10.27.42 Fees		34.00	9854.05
10.28.42 Fees		44.00	9898.05
10.29.42 Fees		43.00	9941.05
" "		25.50	9966.55
" "		183.00	10,149.55
" "		181.50	10,331.05
10.31.42 Fees		75.50	10,406.55
" "		2.00	10,408.55
NOVEMBER			
11. 4.42 Fees		8.50	10,412.05
11.23.42 Sick Benefit	16.25		10,395.80
" " "	51.25		10,344.55
" " "	24.00		10,320.55
" " "	48.00		10,272.55
" " "	16.00		10,256.55
" " "	64.00		10,192.55
" " "	52.00		10,140.55
" " "	44.00		10,096.55
" " "	27.50		10,069.05
11.23.42 Delegates wages	5.00		9969.05
11.23.42 Sec. wages, klisej, postage ..	33.44		9935.61
11.23.42 Sick benefit	22.50		9913.11
11.23.42 Fees		42.00	9955.11
11.23.42 Fees		49.50	10,004.61
11.26.42 Fees		48.00	10,056.61
11.28.42 Fees		82.50	10,139.11
11.28.42 Junior fees		4.32	10,187.43
11.30.42 Fees		77.00	10,264.43
" "		40.75	10,285.18
" "		183.75	10,468.93
" "		186.00	10,654.93
" "		8.25	10,663.18
" "		28.00	10,691.18
" "		21.50	10,712.68
" "		43.00	10,755.68
11.30.42 Free Donation		44.38	10,799.06
DECEMBER			
12.7.42 Sick benefit	132.00		10,667.06
12.18.42 Interest		17.74	10,684.80
12.21.42 Sick benefit	60.00		10,624.80
" " "	24.00		10,600.80
" " "	15.00		10,585.80
" " "	15.00		10,570.80
" " "	37.50		10,533.30
" " "	22.00		10,511.30
" " "	17.50		10,493.80
" " "	22.00		10,471.80
" " "	18.00		10,453.80
" " "	16.00		10,437.80
" " "	23.12		10,414.68
" " "	50.00		10,364.68
" " "	15.00		10,349.68
" " "	112.50		10,237.18
12.21.42 Treasurer wages	12.00		10,225.18
12.21.42 Sec. wages, postage, stps, tel, rent	39.12		10,186.06
12.21.42 Sick benefit	50.00		10,136.06
12.21.42 Salaries, Stationary	2.65		10,133.41
12.23.42 Fees		20.50	10,153.91
12.23.42 Junior fees		86.85	10,240.76
12.23.42 Fees		49.50	10,290.26
" "		28.00	10,318.26
" "		55.00	10,373.26
" "		21.50	10,394.76
12.29.42 Fees		137.96	10,532.72
12.30.42 Fees		182.50	10,715.22
12.30.42 Junior fees		0.48	10,715.70
12.30.42 Fees		46.00	10,761.70
" "		43.00	10,804.70
" "		41.50	10,846.20
12.30.42 Interest		4.20	10,850.40